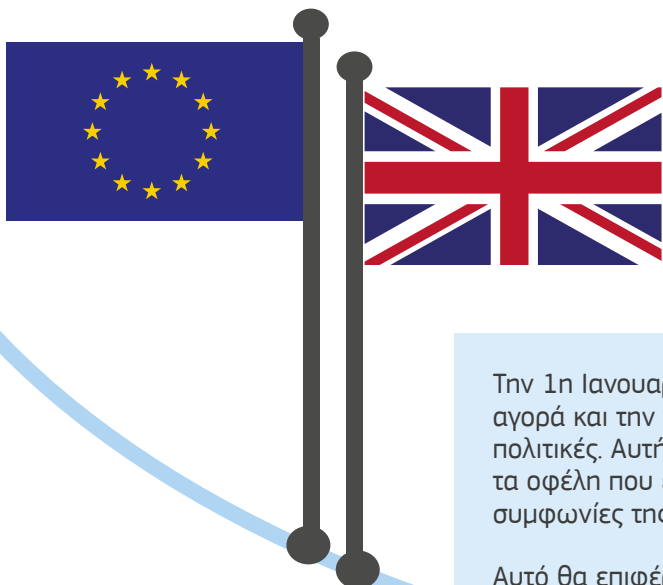

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου

Μια νέα σχέση,
με μεγάλες αλλαγές

Την 1η Ιανουαρίου 2021 το Ηνωμένο Βασίλειο θα αποχωρήσει από την ενιαία αγορά και την τελωνειακή ένωση της ΕΕ, καθώς και από όλες τις ενωσιακές πολιτικές. Αυτή ήταν η επιλογή του. Ως εκ τούτου, θα χάσει όλα τα δικαιώματα και τα οφέλη που είχε ως κράτος μέλος και δεν θα καλύπτεται πλέον από τις διεθνείς συμφωνίες της ΕΕ.

Αυτό θα επιφέρει εκτεταμένες αλλαγές, οι οποίες θα επηρεάσουν τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τις δημόσιες διοικήσεις και τα ενδιαφερόμενα μέρη τόσο στην ΕΕ όσο και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Για να περιοριστούν οι κλυδωνισμοί στο μέτρο του δυνατού, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο επιδόθηκαν το περασμένο έτος σε διαπραγματεύσεις σχετικά με τους όρους μιας νέας «συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας» η οποία θα διέπει τις μελλοντικές τους σχέσεις, τώρα που το Ηνωμένο Βασίλειο είναι τρίτη χώρα.

Στις 24 Δεκεμβρίου 2020 επιτεύχθηκε καταρχήν συμφωνία σε επίπεδο διαπραγματευτών. Αμφότερα τα μέρη θα προχωρήσουν τώρα, σύμφωνα με τους αντίστοιχους κανόνες και διαδικασίες τους, στην υπογραφή και την κύρωση της συμφωνίας, με στόχο την προσωρινή εφαρμογή της από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Τι αλλάζει την 1η Ιανουαρίου 2021;

Ακόμη και με τη νέα συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου σε ισχύ, οι αλλαγές την 1η Ιανουαρίου 2021 θα είναι μεγάλες. Την ημερομηνία αυτή το Ηνωμένο Βασίλειο θα αποχωρήσει από την ενιαία αγορά και την τελωνειακή ένωση της ΕΕ, καθώς και από όλες τις πολιτικές της και τις διεθνείς συμφωνίες της. Αυτό θα σηματοδοτήσει το τέλος της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, των αγαθών, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων με την ΕΕ.

Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο θα αποτελούν **δύο χωριστές αγορές**, δύο διακριτούς κανονιστικούς και νομικούς χώρους. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα στο εμπόριο αγαθών

και υπηρεσιών, καθώς και στη διασυνοριακή κινητικότητα και τις ανταλλαγές να δημιουργηθούν εκ νέου εμπόδια που είχαν εξαλειφθεί εδώ και δεκαετίες — και προς τις δύο κατευθύνσεις, επηρεάζοντας τις δημόσιες διοικήσεις, τις επιχειρήσεις, τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη και των δύο πλευρών.

Για να διευκολύνει την προετοιμασία τους ενόψει αυτών των **αναπόφευκτων αλλαγών**, η Επιτροπή παρέιχε εκτενή καθοδήγηση σε «ανακοίνωση ετοιμότητας» που εκδόθηκε στις 9 Ιουλίου 2020 και συνοδευόταν από περίπου 90 τομεακές ανακοινώσεις, **οι οποίες είναι διαθέσιμες εδώ**.

Παραδείγματα αναπόφευκτων αλλαγών την 1η Ιανουαρίου 2021:

- **Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων θα λάβει τέλος:** Οι πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα έχουν πλέον την ελευθερία να εργάζονται, να σπουδάζουν, να ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα ή να ζουν στην ΕΕ. Θα χρειάζονται θεωρήσεις για διαμονή μακράς διάρκειας στην ΕΕ. Θα ισχύουν συννοριακοί έλεγχοι, τα διαβατήρια θα πρέπει να σφραγίζονται και τα διαβατήρια ζώων συντροφιάς της ΕΕ δεν θα ισχύουν πλέον για τους κατοίκους του Ηνωμένου Βασιλείου.
- **Η ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών θα λάβει τέλος:** Τελωνειακές εξακριβώσεις και έλεγχοι θα εφαρμόζονται σε όλες τις εξαγωγές του Ηνωμένου Βασιλείου που εισέρχονται στην ΕΕ. Οι αποστολές αγροδιατροφικών προϊόντων του Ηνωμένου Βασιλείου θα πρέπει να έχουν υγειονομικά πιστοποιητικά και να υποβάλλονται σε υγειονομικούς και φυτοϋγειονομικούς ελέγχους στους συννοριακούς σταθμούς επιθεώρησης των κρατών μελών. Αυτό θα συνεπάγεται κόστος σε χρόνο και χρήματα για τις επιχειρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου.
- **Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών θα λάβει τέλος:** Οι πάροχοι υπηρεσιών του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα επωφελούνται πλέον από την αρχή της χώρας καταγωγής. Θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους —δι-αφορετικούς— κανόνες κάθε κράτους μέλους, ή να μετεγκαθίστανται στην ΕΕ αν επιθυμούν να εξακολουθήσουν να λειτουργούν όπως σήμερα. Δεν θα υπάρχει πλέον αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Οι εταιρείες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του Ηνωμένου Βασιλείου θα χάσουν το πλεονέκτημα του διαβατηρίου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Η νέα συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου: Τι συμφωνήθηκε;

Στις 24 Δεκεμβρίου 2020 οι διαπραγματευτές της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου κατέληξαν σε «**καταρχήν συμφωνία**» επί του κειμένου μιας νέας «**συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας**» που θα διέπει τις σχέσεις τους, τώρα που το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε από την ΕΕ. Αμφότερα τα μέρη πρέπει πλέον να προχωρήσουν, σύμφωνα με τους αντίστοιχους κανόνες και διαδικασίες τους, στην υπογραφή και την κύρωση της συμφωνίας, με στόχο την προσωρινή εφαρμογή της από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Αν και η νέα συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα εξασφαλίζει, σε καμία περίπτωση, το επίπεδο συνεργασίας που υπήρχε όταν το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν μέλος της ΕΕ, υπερβαίνει κατά πολύ τις παραδοσιακές συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών και παρέχει μια στέρεη βάση για τη διατήρηση της μακροχρόνιας φιλίας και συνεργασίας μας στο μέλλον.

Η συμφωνία αποτελείται από:

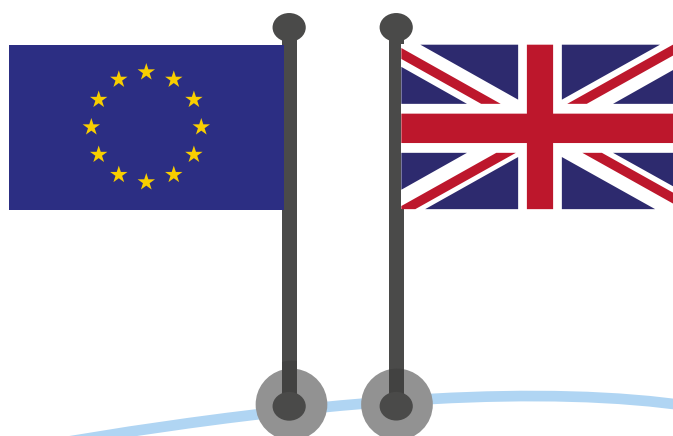
1. μια πρωτόγνωρη **συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών**,
2. μια φιλόδοξη **συνεργασία σε οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και αλιευτικά θέματα**,
3. μια στενή εταιρική σχέση για την **ασφάλεια των πολιτών**,
4. ένα συνολικό πλαίσιο **διακυβέρνησης**.

Η συμφωνία αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι το Ηνωμένο Βασίλειο αποχωρεί από το ενωσιακό οικοσύστημα κοινών κανόνων, εποπτείας και μηχανισμών επιβολής και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί πλέον να απολαμβάνει τα οφέλη της ιδιότητας του μέλους ή της ενιαίας αγοράς.

Δημιουργεί **δικαιώματα και υποχρεώσεις** για κάθε μέρος, με πλήρη σεβασμό **στη ρυθμιστική αυτονομία και την αυτονομία λήψης αποφάσεων** των μερών.

Κατόπιν αιτήματος του Ηνωμένου Βασιλείου, η συμφωνία δεν καλύπτει τη συνεργασία στον τομέα **της εξωτερικής πολιτικής, της εξωτερικής ασφάλειας και της άμυνας**, μολονότι αυτό προβλεπόταν αρχικά στην πολιτική διακήρυξη.

Επιπλέον, η συμφωνία δεν καλύπτει αποφάσεις σχετικά με την ισοδυναμία στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Επίσης, δεν καλύπτει πιθανές αποφάσεις σχετικά με την επάρκεια του καθεστώτος του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, ή την αξιολόγηση του υγειονομικού και φυτοϋγειονομικού καθεστώτος του για τον σκοπό της καταχώρισής του ως τρίτης χώρας από την οποία επιτρέπεται η εξαγωγή τροφίμων στην ΕΕ. Οι αποφάσεις αυτές είναι και θα παραμείνουν **μονομερείς αποφάσεις της ΕΕ** και δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης.

Μία συμφωνία, 4 βασικοί πυλώνες συνεργασίας

Νέα συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου

Εμπόριο, οικονομία, κοινωνία, περιβάλλον και αλιεία

Ελεύθερο, δίκαιο και βιώσιμο εμπόριο

- ▶ Εμπορευματικές συναλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της τελωνειακής και κανονιστικής συνεργασίας
- ▶ Υπηρεσίες και επενδύσεις
- ▶ Ψηφιακό εμπόριο, διανομική ιδιοκτησία και δημόσιες συμβάσεις
- ▶ Κανόνες για θεμιτό ανταγωνισμό και βιωσιμότητα

Συνδεσιμότητα, βιωσιμότητα και κοινές ευκαιρίες

- ▶ Μεταφορές
- ▶ Ενέργεια
- ▶ Αλιεία και φυσικοί πόροι
- ▶ Συντονισμός της κοινωνικής ασφάλισης
- ▶ Ενωσιακά προγράμματα
- ▶ Θεματική συνεργασία

Ασφάλεια των πολιτών

- ▶ Συνεργασία στον τομέα επιβολής του νόμου και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις
- ▶ Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα
- ▶ Ανταλλαγή δεδομένων
- ▶ Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Πιθανά μονομερή μέτρα της ΕΕ

- Δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης:
- ▶ Απόφαση επάρκειας σχετικά με την προστασία των δεδομένων
 - ▶ Συμπερίληψη του Ηνωμένου Βασιλείου στον κατάλογο τρίτων χωρών όσον αφορά τους υγειονομικούς και φυτοϋγειονομικούς κανόνες
 - ▶ Ισοδυναμίες στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Νέο πλαίσιο διακυβέρνησης ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου για μια διαρκή συνεργασία

- ▶ Κοινές αξίες και ουσιαστικά στοιχεία
- ▶ Συμβούλιο εταιρικής σχέσης
- ▶ Μηχανισμοί επίλυσης διαφορών, επιβολής και κυρώσεων
- ▶ Περιοδική επανεξέταση

Ελεύθερο, δίκαιο και βιώσιμο εμπόριο

Το Ηνωμένο Βασίλειο επέλεξε να αποχωρήσει από την ενιαία αγορά και την τελωνειακή ένωση. Ως εκ τούτου, το εμπόριο με την ΕΕ δεν μπορεί πλέον να είναι απρόσκοπτο. Ωστόσο, η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου δημιουργεί

μια πρωτόγνωρα φιλόδοξη ζώνη ελεύθερων συναλλαγών, η οποία θα αποφέρει σημαντικά οφέλη και στις δύο πλευρές σε σύγκριση με τις εμπορικές συναλλαγές σύμφωνα με τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Η συμφωνία συνιστά το αποκορύφωμα της σύγχρονης και βιώσιμης εμπορικής πολιτικής. Δεσμεύει αμφότερα τα μέρη να τηρούν **κοινά υψηλά πρότυπα** που εξασφαλίζουν τη διαφύλαξη των εργασιακών και κοινωνικών προτύπων, την προστασία του περιβάλλοντος, την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένης της τιμολόγησης των ανθρακικών εκπομπών, και τη φορολογική διαφάνεια. Περιλαμβάνει επίσης λεπτομερείς αρχές σχετικά με τις **κρατικές ενισχύσεις**, ώστε να αποτρέπεται και στα δύο μέρη η χορήγηση αθέμιτων επιδοτήσεων που στρεβλώνουν το εμπόριο.

Τα εν λόγω πρότυπα και αρχές συνδέονται με τους **εσωτερικούς μηχανισμούς επιβολής και επίλυσης διαφορών**, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι επιχειρήσεις από την ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο ανταγωνίζονται **επί ίσοις όροις**. Τα μέρη έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν μονομερή μέτρα για την προστασία των οικονομιών τους από τον αθέμιτο ανταγωνισμό του άλλου μέρους.

Η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου υπερβαίνει τις πρόσφατες συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ με άλλες τρίτες χώρες, όπως ο Καναδάς ή η Ιαπωνία, καθώς προβλέπει **μηδενικούς δασμούς και μηδενικές ποσοτώσεις** για όλα τα εμπορεύματα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα ευαίσθητα προϊόντα, όπως τα γεωργικά και τα αλιευτικά προϊόντα. Για παράδειγμα, χωρίς τη συμφωνία, οι εξαγωγές ορισμένων προϊόντων κρέατος ή γαλακτοκομικών προϊόντων θα βαρύνονταν με δασμούς άνω του 40 % με βάση τους συντελεστές του ΠΟΕ, ή 25 % για τα κονσερβοποιημένα ψάρια — και προς τις δύο κατευθύνσεις. Οι εξαγωγές αυτοκινήτων θα βαρύνονταν επίσης με δασμό 10 %.

Οι επιχειρήσεις, για να επωφεληθούν από αυτές τις έκτακτες εμπορικές προτιμήσεις, πρέπει να αποδείξουν ότι τα προϊόντα τους πληρούν όλες τις αναγκαίες απαιτήσεις όσον αφορά τους **«κανόνες καταγωγής»**. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι οι εμπορικές προτιμήσεις που χορηγούνται βάσει της συμφωνίας ωφελούν τους οικονομικούς φορείς της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου και όχι τρίτες χώρες, με αποτέλεσμα να αποτρέπεται η καταστρατήγηση. Για να διευκολυνθεί η συμμόρφωση και να μειωθεί η γραφειοκρατία, η συμφωνία επιτρέπει στους εμπόρους να πιστοποιούν οι ίδιοι την καταγωγή των εμπορευμάτων και προβλέπει τη «συνολική σώρευση» (δηλ. οι έμποροι μπορούν να υπολογίζουν όχι μόνο τις καταγόμενες ύλες που χρησιμοποιούνται, αλλά και αν η μεταποίηση πραγματοποιήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο ή στην ΕΕ).

Οι **τελωνειακές διαδικασίες** θα απλουστευθούν βάσει της συμφωνίας, καθώς και τα δύο μέρη έχουν συμφωνήσει, π.χ., να αναγνωρίζουν αμοιβαία τα προγράμματα για αξιόπιστους εμπόρους («Εγκεκριμένοι οικονομικοί φορείς»). Ωστόσο, δεδομένου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο αποφάσισε να αποχωρήσει από την τελωνειακή ένωση, θα εφαρμόζονται έλεγχοι για όλα τα εμπορεύματα που αποτελούν αντικείμενο εμπορίου. Τα μέρη συμφώνησαν επίσης να συνεργαστούν για την είσπραξη των τελωνειακών δασμών και για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ και άλλων έμμεσων φόρων.

Η συμφωνία θα αποτρέψει τους περιττούς **τεχνικούς φραγμούς στο εμπόριο**, π.χ. προβλέποντας υπεύθυνη δήλωση για την κανονιστική συμμόρφωση των προϊόντων χαμηλού κινδύνου, καθώς και διευκολύνσεις για άλλα συγκεκριμένα προϊόντα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως τα αυτοκίνητα, τα κρασιά, τα βιολογικά προϊόντα, τα φάρμακα και τα χημικά προϊόντα. Ωστόσο, εξακολουθεί να ισχύει η απαίτηση ότι όλα τα αγαθά του Ηνωμένου Βασιλείου που εισέρχονται στην ΕΕ πρέπει να πληρούν τα υψηλά ρυθμιστικά πρότυπα της ΕΕ, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων (π.χ. τα υγιεινολογικά και φυτοϋγειονομικά πρότυπα) και την ασφάλεια των προϊόντων.

Όσον αφορά τις **συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών**, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν σ' ένα επίπεδο ανοίγματος που υπερβαίνει τις διατάξεις της Γενικής Συμφωνίας του ΠΟΕ για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS), αλλά αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα επωφελείται πλέον από την ελευθερία παροχής υπηρεσιών σε ολόκληρη την ΕΕ.

Έχουν ληφθεί μέτρα για τη διευκόλυνση των **βραχυπρόθεσμων επαγγελματικών ταξιδιών και των προσωρινών αποσπάσεων εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης**. Οι ενωσιακοί πάροχοι υπηρεσιών που επιθυμούν να παρέχουν υπηρεσίες στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα τυχάνουν λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης από τους φορείς του Ηνωμένου Βασιλείου σε τομείς που καλύπτονται από τη συμφωνία, στον βαθμό που συμμορφώνονται με τους κανόνες του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ομοίως, οι πάροχοι υπηρεσιών του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΕ θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες του εκάστοτε κράτους μέλους υποδοχής και δεν θα επωφελούνται πλέον από την αρχή της χώρας καταγωγής, την **αμοιβαία αναγνώριση** (π.χ. των επαγγελματικών προσόντων) ή τα **δικαιώματα διαβατηρίου** για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Οι πάροχοι υπηρεσιών και οι επενδυτές του Ηνωμένου Βασιλείου μπορούν επίσης να εγκατασταθούν στην ΕΕ προκειμένου να προσφέρουν υπηρεσίες σε ολόκληρη την ενιαία αγορά.

Σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική, ορισμένοι τομείς αποκλείονται από τη συμφωνία για τις υπηρεσίες: οι δημόσιες υπηρεσίες, οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, ορισμένες υπηρεσίες μεταφορών και **οπτικοακουστικές** υπηρεσίες για τη διατήρηση της πολιτιστικής πολυμορφίας.

Συνδεσιμότητα, αλιεία, βιωσιμότητα και κοινές ευκαιρίες

Η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου προβλέπει επίσης ευρεία οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική συνεργασία σε τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Η συνεργασία αυτή δεν αναπαράγει σε καμία περίπτωση τα οφέλη που συνεπάγεται η ιδιότητα του μέλους της ΕΕ, αλλά χρησιμεύ-

ει για την ανασύσταση των δεσμών που διαφορετικά θα είχαν καταλυθεί με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου λόγω έλλειψης εναλλακτικών εφεδρικών λύσεων σε διεθνές επίπεδο.

Οι **μεταφορές** αποτελούν βασικό παράγοντα οικονομικών οφελών στις σχέσεις ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου. Κάθε χρόνο μεταφέρονται περίπου 210 εκατομμύρια επιβάτες και 230 εκατομμύρια τόνοι φορτίου μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου. Η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου θα διασφαλίσει τη συνεχή αεροπορική, οδική και θαλάσσια συνδεσιμότητα, στηρίζοντας αυτές τις ροές. Αξίζει να επισημανθεί ότι η συμφωνία περιλαμβάνει διατάξεις που εξασφαλίζουν ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των μεταφορών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου πραγματοποιείται **επί ίσους όρους**, κάτι που εγγυάται υψηλά επίπεδα όσον αφορά την ασφάλεια των μεταφορών, τα δικαιώματα των εργαζομένων και των επιβατών και την προστασία του περιβάλλοντος.

Στον τομέα των **αερομεταφορών**, οι αεροπορικές εταιρείες του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα θεωρούνται πλέον ενωσιακοί αερομεταφορείς και θα χάσουν τα υφιστάμενα δικαιώματα κυκλοφορίας στην ΕΕ. Οι μεταφορείς της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου θα είναι σε θέση να εκτελούν απεριόριστες μεταφορές επιβατών και φορτίου μεταξύ σημείων στην ΕΕ και σημείων στο Ηνωμένο Βασίλειο («3η και 4η ελευθερία»). Η περαιτέρω μεταφορά («5η ελευθερία») θα είναι δυνατή για τη μεταφορά φορτίου από/προς τρίτη χώρα (π.χ. Παρίσι-Λονδίνο-Νέα Υόρκη), αν τα κράτη μέλη το συμφωνήσουν διμερώς και αμοιβαία με το Ηνωμένο Βασίλειο. Η συμφωνία εξασφαλίζει επίσης τη συνεργασία για την ασφάλεια των πτήσεων, την αεροπορική ασφάλεια και τη διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας.

Όσον αφορά τις **οδικές μεταφορές**, οι μεταφορείς της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου θα είναι σε θέση να μεταφέρουν φορτίο προς και από οποιοδήποτε σημείο του εδάφους του άλλου μέρους, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τα συμφωνηθέντα υψηλά πρότυπα όσον αφορά την ασφάλεια και τις συνθήκες εργασίας. Θα μπορούν επίσης να εκτελούν δύο επιπλέον μεταφορές στο έδαφος του άλλου μέρους (εκ των οποίων η μία, κατ' ανώτατο όριο, θα είναι ενδομεταφορά για τους μεταφορείς του Ηνωμένου Βασιλείου), ώστε να περιορίζεται έτσι ο κίνδυνος ταξιδιού επιστροφής χωρίς φορτίο. Η συμφωνία προβλέπει επίσης πλήρη δικαιώματα διαμετακόμισης (π.χ. το δικαίωμα των Ιρλανδών μεταφορέων να διασχίζουν το Ηνωμένο Βασίλειο για να μεταβούν στην υπόλοιπη ΕΕ).

Με την πάροδο των ετών, οι αγορές **ενέργειας** της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου συνδέονται πλέον στενά χάρη στις γραμμές διασύνδεσης (καλώδια ηλεκτρικού ρεύματος και αγωγοί φυσικού αερίου) που κατασκευάστηκαν μεταξύ τους. Παρότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα επωφελείται πλέον από τα δικαιώματα της ενιαίας αγοράς, η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου θα διευκολύνει τη συνέχιση των ροών ενέργειας —που έχει ουσιαστική σημασία για τη λειτουργία και των δύο οικονομιών— με τη θέσπιση νέων εμπορικών ρυθμίσεων για τις γραμμές διασύνδεσης. Θεσπίζει επίσης ένα φιλόδοξο πλαίσιο συνεργασίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την αντιμετώπιση της **κλιματικής αλλαγής** (συμπεριλαμβανομένης μιας διάταξης που θα οδηγήσει στην αναστολή της συμφωνίας αν οποιαδήποτε από τις δύο πλευρές αθετήσει τη δέσμευσή της όσον αφορά τη συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα). Χωριστή συμφωνία προβλέπει επίσης την ευρεία συνεργασία για τις ασφαλείς και ειρηνικές χρήσεις της **πυρηνικής** ενέργειας.

Η συμφωνία θεσπίζει νέες ρυθμίσεις για την από κοινού διαχείριση περισσότερων από 100 κοινών **αλιευτικών** αποθεμάτων στα ύδατα της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου. Βάσει της συμφωνίας, τα αλιευτικά σκάφη της ΕΕ θα εξακολουθήσουν να έχουν το σημερινό επίπεδο πρόσβασης στα ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου για μεταβατική περίοδο 5,5 ετών, με σταδιακή και ισόρροπη μείωση των ποσοστώσεων της ΕΕ στα ύδατα του Ηνωμένου Βασιλείου με την πάροδο του χρόνου. Μετά την περίοδο αυτή, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο θα διεξάγουν ετήσιες διαβουλεύσεις για να συμφωνούν τις αλιευτικές δυνατότητες με στόχο τη βιώσιμη διαχείριση της αλιείας και των θαλάσσιων πόρων, διαφυλάσσοντας παράλληλα τις δραστηριότητες και τα μέσα διαβίωσης των αλιευτικών κοινοτήτων που εξαρτώνται από αυτά τα ύδατα και τους πόρους.

Η συμφωνία προβλέπει τη συνέχιση της συμμετοχής του Ηνωμένου Βασιλείου στα **ενωσιακά χρηματοδοτικά προγράμματα** που αποσκοπούν στη δημιουργία αμοιβαίων οφελών στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και του διαστήματος. Τα προγράμματα αυτά είναι τα εξής: το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το πρόγραμμα έρευνας και εκπαίδευσης της Ευρατόμ, η εγκατάσταση δοκιμών σύντηξης ITER, το Copernicus, καθώς και πρόσβαση στις υπηρεσίες δορυφορικής επιτήρησης και παρακολούθησης (SST) της ΕΕ.

Η συμφωνία περιλαμβάνει σειρά μέτρων για τον **συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης** τα οποία αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ που διαμένουν προσωρινά, εργάζονται ή μετακομίζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και των υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου που διαμένουν προσωρινά, εργάζονται ή μετακομίζουν στην ΕΕ μετά την 1η Ιανουαρίου 2021. Καλύπτεται ευρύ φάσμα παροχών, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων γήρατος και επιζώντων, των παροχών υγειονομικής περίθαλψης (π.χ. ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθένειας), των παροχών προσύνταξης, των παροχών μητρότητας/πατρότητας που συνδέονται με τη γέννηση παιδιού, ή των παροχών για εργατικά ατυχήματα.

Ένα νέο πλαίσιο για την ασφάλεια των πολιτών μας

Η εγγύηση της ασφάλειας και της προστασίας των πολιτών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου από κοινές και εξελισσόμενες απειλές, όπως το διασυνοριακό έγκλημα και η τρομοκρατία, παραμένει κοινή προτεραιότητα, παρότι το Ηνωμένο Βασίλειο επέλεξε να αποχωρήσει από την ΕΕ και να καταστεί τρίτη χώρα εκτός της ζώνης συνεργασίας Σένγκεν, γεγονός που ουσιαστικά το αποκλείει από τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της ΕΕ.

Ως εκ τούτου, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν να θεσπίσουν ένα **νέο πλαίσιο για τη συνεργασία στον τομέα επιβολής του νόμου και τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις**, το οποίο θα επιτρέπει την έντονη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αστυνομικών και δικαστικών αρχών και την ταχεία ανταλλαγή δεδομένων ζωτικής σημασίας.

Η στενή και ολοκληρωμένη αστυνομική και δικαστική συνεργασία με οποιαδήποτε τρίτη χώρα πρέπει να συνοδεύεται από ισχυρές και διαρκείς εγγυήσεις για την **προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των ατόμων**. Κατά συνέπεια, η συμφωνία δεσμεύει την ΕΕ, τα κράτη μέλη της και το Ηνωμένο Βασίλειο να συνεχίσουν να προστατεύουν και να εφαρμόζουν σε εγχώριο επίπεδο τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως αυτά που ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Σε περίπτωση μη τήρησης από την πλευρά του Ηνωμένου Βασιλείου, η ΕΕ θα μπορεί να αναστείλει τη συνεργασία σε θέματα που σχετίζονται με την επιβολή του νόμου και τη δικαιοσύνη. Η συμφωνία περιλαμβάνει επίσης τη δέσμευση της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου να διατηρήσουν υψηλά επίπεδα προτύπων όσον αφορά την προστασία των δεδομένων. Η τήρηση αυτής της δέσμευσης θα βεβαιώνεται με αποφάσεις επάρκειας που θα λαμβάνονται μονομερώς από κάθε πλευρά.

Η αποτελεσματική και ταχεία **ανταλλαγή και ανάλυση δεδομένων** αποκτούν διαρκώς καθοριστικότερη σημασία για τις σύγχρονες αρχές επιβολής του νόμου όσον αφορά την καταπολέμηση του σοβαρού διεθνούς εγκλήματος, της τρομοκρατίας και του κυβερνοεγκλήματος. Ωστόσο, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα έχει πλέον άμεση, σε πραγματικό χρόνο πρόσβαση σε ευαίσθητες βάσεις δεδομένων της Ένωσης που στηρίζουν τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της Ένωσης — δεδομένου ότι η εν λόγω πρόσβαση παρέχεται μόνο στα κράτη μέλη και στις πολύ στενά συνδεδεμένες χώρες που αποδέχονται όλες τις υποχρεώσεις που συνοδεύουν την εν λόγω πρόσβαση. Παρ' όλα αυτά, η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου περιλαμβάνει φιλόδοξες ρυθμίσεις για την έγκαιρη, αποτελεσματική, αποδοτική και αμοιβαία ανταλλαγή δεδομένων επιβατών αεροσκαφών (γνωστών ως «καταστάσεις ονομάτων επιβατών» ή «PNR»), πληροφοριών ποινικού μητρώου, καθώς και δεδομένων DNA, δακτυλικών αποτυπωμάτων και δεδομένων σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων («δεδομένα Prüm»).

Η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου θα καταστήσει εφικτή την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και **της Ευρωπόλ και της Eurojust**, σύμφωνα με τους κανόνες για τις τρίτες χώρες που θεσπίζονται στην ενωσιακή νομοθεσία. Αυτό θα συμβάλει στη διασφάλιση ισχυρών ικανοτήτων για την αντιμετώπιση του σοβαρού διασυνοριακού εγκλήματος.

Η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου θα καταστήσει δυνατή τη στενή συνεργασία των αστυνομικών και δικαστικών αρχών μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου, για παράδειγμα με τη στήριξη της ταχείας **παράδοσης εγκληματιών** και την αποφυγή χρονοβόρων διαδικασιών έκδοσης χάρη σε απλουστευμένες διεργασίες, αυστηρές προθεσμίες, ισχυρές διασφαλίσεις, δικονομικά δικαιώματα και δικαστικό έλεγχο. Αυτό το επίπεδο συνεργασίας είναι πρωτοφανές για μια τρίτη χώρα εκτός Σένγκεν. Ωστόσο, βάσει της συμφωνίας, το Ηνωμένο Βασίλειο ή τα κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να αρνηθούν την παράδοση ή να ζητήσουν πρόσθετες εγγυήσεις σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, ιδίως όσον αφορά υπηκόους τους.

Τέλος, η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου προβλέπει τη συνεργασία στον τομέα της **καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας**.

Νέο πλαίσιο διακυβέρνησης ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου για μια διαρκή συνεργασία

Η συμφωνία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου, στηρίζοντας τη νέα εταιρική σχέση ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου στον τομέα της οικονομίας και της εσωτερικής ασφάλειας, περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο για τη διακυβέρνηση το οποίο διευκρινίζει τον

τρόπο λειτουργίας και επιβολής της συμφωνίας. Το κεφάλαιο αυτό έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι ευέλικτο και προσαρμόσιμο σε συγκεκριμένες ανάγκες που μπορεί να προκύψουν σε διάφορους τομείς.

Λόγω του πεδίου εφαρμογής και της πολυπλοκότητας της συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου, η Ένωση επέμεινε σ' ένα **ενιαίο πλαίσιο διακυβέρνησης** που να καλύπτει ολόκληρη τη συμφωνία. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να παρασχεθεί ασφάλεια δικαίου στις επιχειρήσεις, τους καταναλωτές και τους πολίτες, με παράλληλη αποφυγή της επιπλέον γραφειοκρατίας που συνεπάγονται οι πολλαπλές παράλληλες δομές.

Το **συμβούλιο εταιρικής σχέσης** θα επιβλέπει την εφαρμογή της συμφωνίας. Το συμβούλιο εταιρικής σχέσης, που αποτελείται από εκπροσώπους της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου, θα συνεδριάζει σε διαφορετικές συνθέσεις ανάλογα με το εκάστοτε θέμα. Θα αποτελεί το φόρουμ στο πλαίσιο του οποίου τα μέρη θα συζητούν κάθε ζήτημα που ενδέχεται να προκύψει, έχοντας την εξουσία να λαμβάνει δεσμευτικές αποφάσεις με αμοιβαία συναίνεση. Θα επικουρείται στο έργο του από ειδικές επιτροπές και ομάδες εργασίας.

Αν προκύψει διαφωνία και δεν μπορεί να βρεθεί λύση μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου, μπορεί να συσταθεί ανεξάρτητο διαιτητικό δικαστήριο για την επίλυση του ζητήματος μέσω δεσμευτικής απόφασης. Ο εν λόγω οριζόντιος **μηχανισμός επίλυσης διαφορών** καλύπτει τους περισσότερους τομείς της συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων των ισότιμων όρων ανταγωνισμού και της αλιείας.

Συνοδεύεται από αξιόπιστους και ισχυρούς **μηχανισμούς επιβολής και διασφάλισης**, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας αναστολής των δεσμεύσεων όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά, π.χ. με την επαναφορά δασμών και/ή ποσοστώσεων στον τομέα που επηρεάζεται. Και τα δύο μέρη θα έχουν επίσης τη δυνατότητα να λαμβάνουν αμοιβαία αντίμετρα, αν το άλλο μέρος δεν συμμορφώνεται με απόφαση ανεξάρτητου διαιτητικού δικαστηρίου. Για παράδειγμα, παραβίαση από ένα μέρος η οποία επηρεάζει συγκεκριμένο οικονομικό τομέα θα επιτρέπει στο άλλο μέρος να λαμβάνει αντίμετρα σε άλλους οικονομικούς τομείς. Τέλος, κάθε ουσιαστική παραβίαση υποχρεώσεων που κατοχυρώνονται ως «ουσιώδη στοιχεία» της συμφωνίας (η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, ο σεβασμός των δημοκρατικών αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ή η μη διάδοση) μπορεί να οδηγήσει στην αναστολή ή τη καταγγελία του συνόλου ή μέρους της συμφωνίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου.

Ιστορικό

Στις **23 Ιουνίου 2016** το Ηνωμένο Βασίλειο διενήργησε δημοψήφισμα, κατά το οποίο η πλειοψηφία ψήφισε υπέρ της αποχώρησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση (51,9 % υπέρ της αποχώρησης και 48,1 % υπέρ της παραμονής). Έπειτα από τρία έτη διαπραγματεύσεων, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο κατέληξαν σε συμφωνία αποχώρησης που καθορίζει τους όρους για την εύτακτη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση και παρέχει ασφάλεια δικαίου σε σημαντικούς τομείς, μεταξύ των οποίων η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, η αποφυγή της δημιουργίας σκληρών συνόρων στη νήσο της Ιρλανδίας και ένας δημοσιονομικός διακανονισμός.

Η συμφωνία αποχώρησης τέθηκε σε ισχύ την **1η Φεβρουαρίου 2020** και το **Ηνωμένο Βασίλειο έπαψε να είναι μέλος της ΕΕ**. Ωστόσο, η συμφωνία αποχώρησης προέβλεπε **μεταβατική περίοδο** έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, κατά τη διάρκεια της οποίας το δίκαιο της Ένωσης θα εξακολουθούσε να ισχύει για το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού. Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο αξιοποίησαν αυτή την περίοδο κατά την οποία διατηρούνταν η τότε ισχύουσα κατάσταση προκειμένου να διαπραγματευθούν μια εταιρική σχέση για το μέλλον.

Από την πλευρά της ΕΕ, οι διαπραγματεύσεις διεξήχθησαν από τον **επικεφαλής διαπραγματευτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Μισέλ Μπαρνιέ** και την ειδική ομάδα για τις σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο (UKTF), βάσει διαπραγματευτικής εντολής που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μερίμνησε για μια ιδιαίτερα **διαφανή και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασία**, πραγματοποιώντας τακτικές συναντήσεις με τα **27 κράτη μέλη** της ΕΕ, με το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** και τα **εθνικά κοινοβούλια**, καθώς και με τα συμβουλευτικά όργανα της ΕΕ, τα **ενδιαφερόμενα μέρη** και την κοινωνία των πολιτών, και δημοσιεύοντας όλα τα σχετικά με τις διαπραγματεύσεις έγγραφα στον ιστότοπό της.

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2020

Επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι τυχόν αλλαγές (Διεθνής άδεια Creative Commons Attribution 4.0). Για οποιαδήποτε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν ανήκουν στην ΕΕ, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όλων των εικόνων ανήκουν στην © Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.

Print ISBN 978-92-76-27056-0 doi:10.2775/558528 KA-06-20-104-EL-C
PDF ISBN 978-92-76-27031-7 doi:10.2792/588082 KA-06-20-104-EL-N